

Welke financiële middelen krijgt jouw lokaal bestuur en hoe kan dit geld ingezet worden voor Corona-armoedebestrijding?

De lokale besturen investeren eigen financiële middelen in de aanpak van de gezondheidscrisis. Daarnaast ontvangen zij zowel van de federale als van de Vlaamse overheid financiële hulp voor de aanpak van de Covid-crisis. In dit artikel brengen we hiervan een totaaloverzicht en gaan we tevens dieper in op de recentste maatregelen (situatie op 12 juni 2020).

Om een idee te geven over hoeveel centen een gemeente dan krijgt, geven we telkens drie voorbeelden. Weet dat je steeds voor je eigen gemeente kan opzoeken hoeveel men juist ontvangt, zo vind je de info over het trekkingsrecht van jouw gemeente voor federale maatregelen in de bijlage van het betreffende Koninklijke Besluit. Zo'n trekkingsrecht wordt meestal bepaald volgens verschillende (armoede-)parameters en het inwonersaantal. Het is soms ook handig om de bijgaande omzendbrief te lezen, die is vaak een stuk leesbaarder en praktischer dan het KB, MB of BVR.

1. Voedselhulp voor OCMW-gebruikers

1a) Vooreerst kregen de OCMW's een toelage voor **VOEDSELHULP voor OCMW-gebruikers** uit een totale pot van 3 miljoen euro (eind maart) ¹. De verdeelsleutel werd bepaald op basis van het aantal inwoners met een (equivalent) leefloon en rechthebbenden op een verhoogde verzekeringstegemoetkoming.

Trekkingsrecht voor jouw gemeente vind je hier : https://www.mi-is.be/sites/default/files/documents/bijlage_kb_31_03_2020_voedselhulp_ocmws_.docx

Enkele voorbeelden :

- Mechelen (86.718 inwoners) : 23 752 EURO
- Puurs (26.134 inwoners) : 1 824 EURO
- Ninove (39 255 inwoners) : 5 108 EURO

- Het OCMW mag deze middelen ook geheel of gedeeltelijk doorgeven aan een lokale partner die in de plaats van het OCMW voedselbedeling organiseert. Deze lokale partner moet hiervan dan wel een registratie bijhouden, zodat een verantwoording kan worden gegeven.
- De middelen mogen aangewend worden ter financiering van voedselpakketten, kant en klare maaltijden en voedselbonnen (of terugbetaling van kassatickets of elektronische maaltijdcheques). Er mogen geen andere zaken dan voeding of drank worden aangekocht. Men mag dit geld niet gebruiken voor personeelskosten of logistieke kosten (tenzij hygiëne-producten om een veilige organisatie te garanderen).

¹ <https://www.mi-is.be/nl/tools-ocmw/toelage-voedselhulp-voor-de-ocmws>

- Iedereen die een pakket vraagt, heeft recht . Er wordt geen sociaal onderzoek gedaan of een inkomenstoetsing gevoerd. Dat wil zeggen dat ook mensen zonder papieren hier recht op hebben. Men mag dus geen eigen (inkomens-) voorwaarden opleggen !

1b) Er komt weldra **een vervolg** op deze maatregel, die opnieuw in een pot van 3 miljoen euro zal voorzien.

- Ook de toepassingsperiode wordt uitgebreid en dit tot eind 2020.
- Men zal in deze tweede schijf wel de mogelijkheid voorzien om ook administratieve onkosten hiermee te vergoeden .
- En allicht komt er ook een uitbreiding naar hygiëne-producten voor de hulpvragers.

2. Subsidie "COVID-19"

Vervolgens voerde de federale regering een **subsidie "covid-19"** in voor de OCMW's met een totale pot 15 miljoen². De OCMW's kunnen hiermee een deel van de extra hulpvragen op vlak van materiële, sociale, geneeskundige en psychosociale hulpverlening opvangen. De toelageperiode loopt van 1 april tot 31 december 2020.

- De betrokken hulpvragen worden onderzocht door de maatschappelijk werker en voorgelegd aan het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst.
- De doelgroep is ruimer dan de mensen die reeds gekend zijn op het OCMW (zoals mensen met een dossier leefloon of maatschappelijke dienstverlening). Ook nieuwere doelgroepen als bepaalde uitzendkrachten, werknemers uit de deeleconomie, deeltijdse werknemers (met bijzondere aandacht voor éénuoudergezinnen), jobstudenten, bepaalde zelfstandigen, personen met een handicap, ...komen in aanmerking. Maar dus niet automatisch : de behoefte moet individueel vastgesteld worden.
- Mensen zonder papieren hebben geen recht op deze hulp. Er is één uitzondering : in het kader van de dringende medische hulp kunnen zij wel gezondheidsbeschermingsmateriaal (zeep en masker) toegekend krijgen met middelen uit dit fonds.
- Dit is een maatregel die de KOOPKRACHT van mensen in armoede wil versterken en dient aangewend te worden voor financiële hulp aan mensen ter invulling van hun levensbehoeften (geen voedingswaren !) op de volgende domeinen :

1° **huisvesting en energie**: bijvoorbeeld huur of huurachterstand (maar geen huurwaarborg), tussenkomsten voor gas-water-elektriciteit-stookolie-pellets , ...

² <https://www.mi-is.be/nl/wetgeving/koninklijk-besluit-houdende-het-invoeren-van-een-subsidie-covid-19-voor-de-doelgroep-van>

2° **digitale ondersteuning** in functie van aanvraagprocedures, sociale contacten en onderwijsondersteuning : bijvoorbeeld de aankoop van een computer of tablet, het ten laste nemen van telefoon-, gsm- en internetabonnementen, huurgeld voor een computer,...

3° **kosten van psychosociale hulp** bij huiselijk geweld, angstproblemen en psychiatrische onrust : bijvoorbeeld voor de prestaties door een psycholoog, psychiater, ...

4° **gezondheid**: medicijnen, ziekenhuisrekeningen, kosten voor ziekenwagen, de aankoop van maskers, gels en handschoenen

5° **onbetaalde facturen** als gevolg van een beperking van de middelen; : alle onbetaalde rekeningen (autokosten, begrafeniskosten, proces- en deurwaarderkosten, ...) kunnen in aanmerking worden genomen.

6° uitzonderlijk komen ook **beroepskosten** in aanmerking.

7° het **lenigen van andere levensnoodzakelijke behoeften**: bijvoorbeeld vervoerskosten, verzekeringskosten, kledij-bril- thuiszorg

Let wel , ook deze pot moest verdeeld worden over 581 gemeenten. De verdeelsleutel is dezelfde als deze voor de middelen voor participatie en sociale activering (aantal inwoners met een (equivalent) leefloon en rechthebbenden op een verhoogde verzekeringstegemoetkoming) .

Trekkingsrecht voor jouw gemeente vind je hier : <https://www.mis.be/nl/wetgeving/verdeling-van-de-covid-19-bedragen-ocmw>

Enkele voorbeelden :

Mechelen (86.718 inwoners) : 118.758,00 EURO

Puurs (26.134 inwoners) : 9.116,00 EURO

Ninove (39 255 inwoners) : 25.546,00 EURO

3. Daklozenopvang

Voor de volledigheid geven we mee dat 5 grootsteden middelen kregen om de daklozenopvang te versterken in Gent, Brussel, Charleroi, Antwerpen en Luik. Verder kunnen daklozen mensen ook individueel geholpen worden via de **subsidie "covid-19"** (zie hierboven onder punt 2)

4. Mensen met een leefloon

Eveneens voor de volledigheid geven we mee dat er weldra twee maatregelen van kracht worden ter ondersteuning van mensen met een leefloon tijdens Covid, volgens het Koninklijk besluit van 4 juni 2020³ . De maatregelen betekenen een verhoging van het leefloon dat mensen krijgen , omdat er minder wordt afgetrokken :

³Dit nieuwe KB vind je hier : <http://podmisppis.createandsend.com/t/ViewEmailArchive/r/49046CEA1122319C2540EF23F30FEDED/C67FD2F38AC4859C/>

- Het gaat in de eerste plaats om een bijkomende vrijstelling waardoor **het loon dat een betrokkene ontvangt bij een tewerkstelling in een vitale sector niet in aanmerking zal worden genomen bij de berekening van het (aanvullend) leefloon** en dit gedurende een bepaalde en beperkte periode (vanaf 1 april).
- Ten tweede wordt het **verschil in vrijstelling van beurs- en niet-beursstudenten tijdelijk weggewerkt** waardoor ook jongeren die genieten van een studiebeurs recht hebben op een vrijstelling van 253,88 euro (vanaf 1 mei).

5. Federale premie van 300 euro

Een federale premie van 300 euro zal weldra worden toegekend aan mensen met een (equivalent) leefloon, integratietegemoetkoming en inkomensgarantie-ouderen.

Er zijn nog geen verdere modaliteiten vastgelegd, maar de verwachting is dat dit bedrag automatisch zou worden toegekend (dus niet met een aparte aanvraag !), in 6 maandelijkse schijven van telkens 50 euro, voor alle gezinscategorieën. Let wel op: mensen wiens leefloon wordt teruggevorderd voor een bepaalde periode, omdat er bijvoorbeeld wel een recht op werkloosheidsuitkeringen is vastgesteld, lopen het risico dat ze ook deze premie moeten terugbetalen voor diezelfde periode.

We wachten verdere concretisering af en hopen alleszins op een uitbreiding van de doelgroep.

6. Indexeren van Energiefonds voor gas- en elektriciteit

Ook nog voor de volledigheid geven we mee dat het **Energiefonds voor gas- en elektriciteit**⁴ zal worden **geïndexeerd** voor 2020. Men verwacht hierdoor een opbrengst van 12 miljoen euro die door de OCMW's mag ingezet worden om tussen te komen in ENERGIEFACTUREN. Ook hier werkt men met een verdeelsleutel.

7. Hoge terugbetaling voor OCMW's

De lokale OCMW's krijgen omwille van de toegenomen caseload in Corona tijdelijk **een hogere terugbetaling (+ 15 %)** vanwege de federale overheid van het leefloon.

Men schat de inzet hiervan op 20 miljoen euro, middelen die de OCMW's kunnen inzetten ter verbetering van hun organisatie door bijvoorbeeld meer personeel aan te werven.

⁴ Het federale energiefonds : <https://www.mi-is.be/nl/energiefonds>

8. Federale toelage voor participatie en sociale activering (OCMW's)

En ten slotte is er nog de federale toelage aan de OCMW's voor **participatie en sociale activering**, in verschillende luiken :

- Het OCMW krijgt deze middelen om de actieve of passieve deelname door de doelgroep aan sociale, culturele en sportieve activiteiten of manifestaties te stimuleren, via de toekenning van een individueel voordeel of een tussenkomst in de kosten voor een toegangsticket. Evengoed mag men een collectief voordeel toekennen door een manifestatie te ondersteunen die zich (niet exclusief) tot de doelgroep richt.
- De middelen mogen ook worden ingezet om de digitale kloof te dichten .
- Deze toelage kan ook aangewend worden voor de financiering van collectieve modules aanvullend aan de geïndividualiseerde projecten voor maatschappelijke integratie (= contracten verbonden aan het leefloon) .
- Tevens mogen de middelen ingezet worden voor de bestrijding van kinderarmoede , zoals onderwijsondersteuning – raadpleging van een specialist – psychologische ondersteuning – aankoop pedagogisch materiaal en spellen .

Deze middelen worden jaarlijkse beslist via een apart Koninklijk Besluit. In 2019 bedroeg de totale pot 7.638.500 euro⁵. De verdeelsleutel wordt voor 75 % bepaald door het aantal (equivalent) leefloners en voor 25 % door het aantal rechthebbenden op een verhoogde verzekeringstegemoetkoming.

Het KB voor 2020 zal weldra gepubliceerd worden en zal wegens Corona een aantal wijzigingen inhouden, waardoor de OCMW's de middelen flexibeler kunnen inzetten (de verschillende luiken worden opgeheven) en ook niet-fysieke activiteiten gefinancierd kunnen worden.

9. Vlaamse steunmaatregelen voor kwetsbare gezinnen

Er is een **algemene financiële ondersteuning aan de Vlaamse lokale besturen en VGC** , met een totale pot van 15 miljoen euro. Deze pot wordt verdeeld voor een derde op basis van het aantal inwoners en voor twee derden op basis van de sociale maatstaven die ook gebruikt worden voor de verdeling van het gemeentefonds.

Ten slotte is er een pot van 15 miljoen besteedbaar ifv '**een consumptiebudget voor kwetsbare huishoudens**'. Besturen zullen via een trekkingsrecht hun deel van dit budget kunnen aanvragen om daarmee lokale voucherbonnen voor kwetsbare gezinnen te kunnen financieren. De procedure hiervoor wordt nog uitgewerkt.

Op dit ogenblik worden de maatregelen concreet uitgewerkt. De trekkingsrechten voor de twee lokale maatregelen , nl. lokale armoedebestrijding en consumptiebonnen , liggen al wel vast.

⁵ Het KB voor 2019 vind je hier : <https://www.mi-is.be/nl/wetgeving/koninklijk-besluit-houdende-maatregelen-ter-bevordering-van-de-participatie-en-sociale>

Trekkingsrecht voor jouw gemeente vind je hier :

https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/sites/default/files/public/thema/financiering/Subsidies/subsidies_lokale_besturen_voor_armoedebestrijding.pdf

Enkele voorbeelden:

- Mechelen (86.718 inw) : 243.648,57 EURO lokale armoedebestrijding + 257.184,60 EURO consumptiebonnen
- Puurs (26.134 inw): 38.356,44 EURO lokale armoedebestrijding en 40.487,35 EURO consumptiebonnen
- Ninove (39 255 inw): 76.108,65 EURO lokale armoedebestrijding en 80.336,90 EURO consumptiebonnen